

An © 2017 Gannas

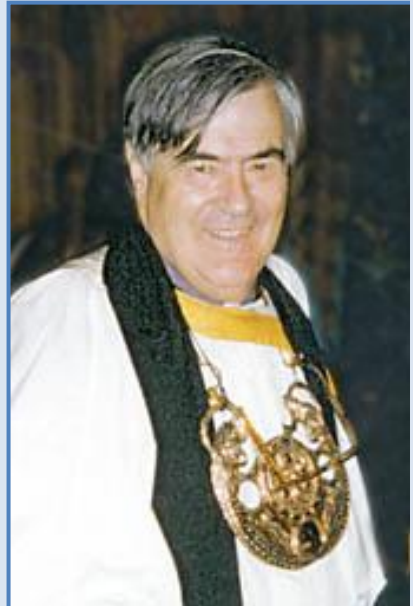
Areth

Kate Neale a re an 28^{ens} **Areth Rosyer** dhe'n Kowethas Kernewek City Lit Loundres dhe'n 15^{ves} a vis-Gortheren, 14.30 eur rag dalleth dhe 3 eur, yn stevell 106, City Lit, Stret Keeley, Loundres WC2B 4BA. Heb kost yw.

Hy thestenn a vydh Nadelik ha Karolyow an Gernowyon yn Soth Ostrali ha Kaliforni.

An Gannas niver 487 Mis-Gortheren 2017 dyllys gans © Kowethas an Yeth Kernewek ISSN 1485

Trist on derivas y ferwis an Rev Brian Coombes, koweth lel an yeth h Bardh Meur a Gernow, 1994-1997.

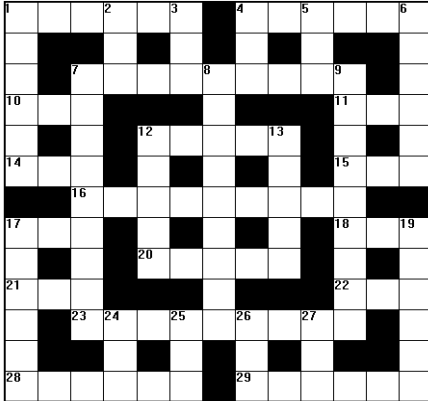

Yeth an Werin

Yeth an Werin nowydh a dhalleth yn **Essa** mis-Est. Synsys vydh yn dewotti An Maw-Arader (*Ploughboy*) an kynsa dy'Lun a'n mis ynter 7 eur ha 9 eur. Ytho:

Dy'Lun an 7^{ves} a vis-Est
Dy'Lun an 4^a a vis-Gwynngala
Dy'Lun an 2^a a vis Hedra
Dy'Lun an an 6^{ves} a vis-Du
Dy'Lun an 4^a a vis-Kevardhu

Krowseryow gans Ray Edwards

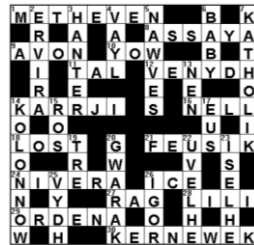
a-dreus:

1. Marthus (6)
4. Ow oes yw ugens (6)
7. Hirgernysi (9)
10. Rager (3)
11. Bos; anperfeyth, furv hir (3)
12. Daffar rag yskynna yn-bann war fos chi (5)
14. Now matys, mirewgh a-... (BM 2086) (3)
15. Yn le na (3)
16. An mis ma (9)
17. An pyth yw klywys (3)
18. Edhen a re dhyn oyow (3)
20. Goli gwrys gans kollell (5)
21. An howldrehevel (3)
22. An pyth a leveris tus Pow Frynk (3)
23. Koselhes (9)
28. Kuhudha (6)
29. Bardhonogow y'n Testament Koth (6)

war-nans:

1. Gwyaans an mor tennys der an loer (6)
2. Meurgerys (3)
3. Rag glena brykkys warbarth dhe wul fos (3)
4. Pow (3)
5. Metol drudh(3)
6. Kewsel pur gosel, heb lev (6)
7. Sorr awos tes martesen (9)
8. Drudh (9)
9. Speda da (9)
12. Fordh (5)
13. Gwelenn (5)
17. Seweni (6)
19. Darnow (6)
24. Edhen a gan yn nos (3)
25. Rakhanow; 3a person liesek (3)
26. Rag-gorrans Kernewek gans styr warbarth (3)
27. An ... y gila (3)

Gorthybow dhe'n krowseryow mis- Metheven 2017

Gwerthji Kernewek

Keskewsel, 24 Plen an Varghas,
Ryskammel, PL32 ☎ 01840 211725
(dyghtyer **Jerri Jeffries**).

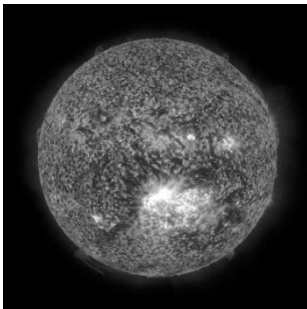
www.keskewsel.com

Folenn Steronieth gans Rod Lyon

Marnas an Norvys, pyth yw an dra an moyha poesek oll dhyn ni? An gorthyp dhe henna yw sempel – an Howl. Heb an Howl ny via bywnans dell aswonnyn ni war an Norvys; ytho gwren ni mires orto ha dyski pyth ywa poran ha pyth yw an argerdh hag a re dhyn golow ha toemnder pub-dydh oll.

Nans yw 4.6 bilvil vlydhen, nyns esa howl, mes kommolenn droyllya a dhoust ha gass. An gommolenn ma a dhiskaras der hy gradedh hy honan hag yn unn rosella moy uskis, y teuth ha bos plattys yn dysk. Brassa rann an doust ha gass a veu tennys dhe gres an dysk dhe furvy a howl.

Mes hwath nyns esa an howl nowydh ma ow splanna, yth esa displegyans moy dhe dhos. Ha'n gradedh ow tenna moy an gommolenn y'n kres, an toemma y teuth hi dos ha bos, ha wortiwedh pan sevis an temperedh ughel lowr (13 milvil dhegree K*), kestedhyans nuklerek a dhallathas ha'n Howl a splannas.

An Howl dell yw y'n jydh hedhyw

Pyth yw an argerdh kestedhyans nuklerek ma? Yn sterennow avel an Howl, dre gestudhyans nuklerek, hidrojen yw treyls dhe helium.

Mars yw bloedh an Howl 4.6 bilvil vlydhen, pes termyn moy a wra ev pesya?

An Howl y'n eur ma yw yn kres y vywnans. Wosa 5 bilvil blydhen moy, an hidrojen oll ynno, dre gestudhyans nuklerek, a vydh spenys. Ny vydh travydh gesys marnas helium, hag yn lent an Howl a wra dalleth efani. Y hwra tevi kemmys, resegva an Norvys a vydh a-ji dhe amal an Howl, hag ytho y fydh an Norvys kollenkys gans an Howl.

Wosa hemma, an Howl a wra omdenna ha dos ha bos an pyth yw henwys 'korr gwynn' gans braster namoy es henna a Loundres.

*K yw Kelvin hag a dhevnydh an skeul sentigrad. ($0^{\circ}\text{K} = -273^{\circ}$ sentigrad, henn yw mann pur).

An Ebron mis Gortheren

Drefenn agan bos yn kres an Hav, nyns eus meur a ourow a dewlder, mes yma unn dra dhe les y'n ebron, ha henn yw an planet Mergher, mes yn golow an jydh! Res yw dhis raghenna kavoes diwlagatell dh'y weles.

An 25^{ens} a vis-Gortheren dhe 09.00eur, y fydh an planet Mergher 0.9 degree soth a'n Loer – henn yw ogas ha dewblek treusvusr an Loer. Ny vydh Mergher pur splann, mes gans dewlagatell y koedh bos gwelys es lowr.

Lyther a Alban
a-dhiworth Yowann Byghan
(agan kesskriker arbennik albanek)

Peldroesyti Albanek A Vri

Yn Alban, peldroes yw kepar ha kryjyans. An para kenedhlek nyns yw krev, mes mall yw gans an werin oll aga skoedhya, ha skoedhya ynwedh aga farys y'ga threvow aga honan. An Kowethas Peldroes Albanek a veu fondys yn 1873, ha, wosa Pow Sows, yw an nessa kottha kowethas peldroes y'n bys. Yma 42 para y'n Kolmedh Galwesik Pelldroes Albanek, ha kansow a barys erell yn kolmedhow erell, y'ga herwydh parys bodhesik, parys benynes ha parys yonkers. Dres an blydhnyow, re bia lies peldroesyas albanek a vri, ow kwari hag yn Alban hag yn Pow Sows.

Jim Baxter (1939-2001), genys yn Fife, a warias rag Glasgow Rangers (1960-1964) ha rag Nottingham Forest ha rag Sunderland ynwedh. Meurgerys gans an bennow-bros, kappyes a veu rag Alban yn 34 fytt. Denis Law (1940-) a dhallathas avel peldroesyas keswlasek ha'y oes namoy es 18. Ev a warias 30 fytt rag Alban. Jimmy Johnstone, genys yn 1944 dhe Viewpark, Lanarkshire, a warias rag Celtic (1961-1975). Y leshanow o 'Jinky' drefenn y vos pur skav. Ev o esel an Lisbon Lions, hag a waynyas an Hanaf Europek yn 1967. Kenny Dalglish (1951-), genys dhe Glaschu (Glasgow), a warias rag Celtic kyns bos treusperthys dhe Liverpool yn 1977. Ev a warias yn 102 fytt rag Alban.

Re beu lies dyghtyer peldroes albanek a vri ynwedh. Syrr Matt Busby

(1909-1994), genys dhe Bellshill, Lanarkshire, o dyghtyer peldroes aswonnyes fest yn ta. Lies huni a'y bara, Manchester United, a verwis yn droglamm jynn-ebrown dhe ayrborth Munich yn 1958, mes ev a dhastrehevys an para, hag a waynyas an Hanaf Europek yn 1968.

Syrr Matt
Busby

Syrr Alex Ferguson (1941-) o dyghtyer Manchester United ynwedh, wosa lies sewenyans gans Òbar Dheathain (Aberdeen). Yn 1999, yndann ledyans Syrr Alex, Man U. a waynyas an kolmedh sowsnek, an Hanaf FA, ha Kolmedh an Gampyoryon.

Ally MacLeod (1934-2004), genys dhe Glaschu, o dyghtyer an para albanek hag a wrug gwari y'n Hanaf an Bys yn Arghantina yn 1978, mes nyns o sewen an para, ha lies penn-bros a vlamyas an dyghtyer.

Bill Shankly (1913-1981), genys dhe Glenbuck, Ayrshire, o peldroesyas keswlasek sewen dres lies blydhen, mes gwell aswonnyes ywa avel dyghtyer Liverpool a 1959 bys dhe 1974, termyn may hwrug an para gwaynya lies kesstrif.

Jock Stein (1922-1985), genys dhe Burnbank ogas dhe Hamilton, o dyghtyer

ynwedh. Ev a ledyas Celtic dhe waynyans an Hanaf Europek yn 1967.

Willie Waddell (1921-1992), genys dhe Forth, Lanarkshire, a warias rag Rangers (1938-1956), ha rag Alban yn 17 fytt. Ev o dyghtyer ha hembrenkyas dastesinyans ha dastrehevyans an sportva Ibrox wosa an terroesa a 1971 may feu 66 penn-bros brywys yn grisfordh.

Billy Bremner (1942-1997), a Dùn Èideann (Edinburgh), a warias rag Leeds United (1959-1976), hag o aga dyghtyer 1985-1988. Kappyes a veu yn 54 fytt rag Alban. Yma delow anodho dhe Elland Road.

Gans Pow Sows, Alban re beu ow kwari pelldroes nans yw termyn hirra ages pub bro arall y'n bys. An kynsa fytt keswlasek oll y'n bys a gemmeras le ynter Alban ha Pow Sows in 1872 dhe Hamilton Crescent, Partick, Glaschu. Yth peswar vil mirer ha'n kevriv finel 0-0.

Ha dre happ yth esa fytt ynter Alban ha Pow Sows dhe'n 10ves a vis Metheven 2017: kevriv Alban 2 Pow Sows 2.

Heudh y'n Hav
derivadow diworth Sally Mollard

1a a vis-Gortheren: Kalstok, kerdh ryb an avon ha dyenn-rew;

15ves a vis-Gortheren: Essa, chi Mary Newman (gwreg Francis Drake) ha te dyenn, ha Gwerthji Elliot a veu degys pan dhallathas an arghans degedhek yn Breten – ny vynna an perghennek chanjya ha'n gwerthji yw gesys y'n keth studh ha kyns!

Ple/Py le?
gans Polin Prys

Otta an pyth a bareusis rag An Gannas a'n lavar PLE / PY LE h.e. Ni a hwithras an kas y'gan klass avonsys yn Loundres hag unnver en ni oll bos 'dhe by le / dhe ble' kamm yn tien. Nyns yw kevys yn Gramer Wella Brown mes dell hevel yma neppyth yn y geuer yn Skeul an Yeth. Nyns yw henna skila da orth ow brys rag gul devnydh a'n lavar, hag yn arbennik y'gan apposyansow. Pur gler ha sempel yw 'ple / py le'. Apert yw nag eus edhomm a voy es henna.

Yma teyr fordh dhe leverel 'where?' in Kernewek - **py le, ple** ha **py**. Dell welyn a-woeles yn pub ensampel, an fordh dhe leverel 'where to?' yw an keth. Nyns eus fordh arall. Rag leverel 'where from?' byttegyns, ni a yll gul devnydh a 'a by le?' par dell yw skrifys y'n ensampel diworth Bywnans Meriasek.

- RD 789
- Py le res eth?
- RD 851
- Py le yth eth?
- TH 6
- ha py le y hwren mos
- RD 70
- Py le y fydh-a kevys?
- RD 1665
- A Dhuw, ple tov na ple'th av ny wonn ple tolaw ow faw.
- PC 1246
- Ple res eth dha dhyskyblon?
- BK 7/24
- Ny wonn vyth ple hallav mos

BK 40/57

Ny wonn vyth ple hallav mos

BM2243

A bur harlot, ple fewgh hwi?

JCAH 14

Ple feusta mar bell?

CW1139

Mirewgh py ma-va tewlys

OM 67

Abel, py feus-ta mar bell?

RD 1028

Py doll an jowl yth eth-a?

CW 1197

Ny wonn py dheuth dhe wandra.

BM 3304

Py hallas an re ma mos?

OM 606

Ow mab, py dheuth dha vroder

BM 794

Py doll an jowl yth ama?

BM 1880

Aspiewgh gans meur a nerth

py fo marchont ow kwandra.

BM 645

A by le y'n govynnydh?

Mernans yn Kylgh

hwedhel gans Jowann Richards

Chaptra Unnek

Serjont Matthews a asas y garr yn kres buorth bargaen-tir Fry ha mos yn hyns troha'n daras. Ev a gnoukyas, ha Valerie Fry a dheuth.

'O, Serjont Matthews,' yn-medh hi, sowdhenys. 'Ny wrug vy gwaytya ty dhe dhos omma hedhyw. Wel, gwell via dhis dos a-ji.'

Serjont Matthews a gerdhas y'n chi

war hy lerg. Valerie Fry a heveli nebes ownek.

'My a garsa ty dhe bellgewsyl kyns ty dhe dhos omma arta, Serjont,' yn-medh hy. 'Ty a woer y kewsis Peter dhis yn kever henna.'

'Ha my a leveris dhodho my dhe wul henna pan vo possybyl. Wel, Mestres Fry, lemmyn, nyns yw henna possybyl. A dybydh y vos pell?'

'Nyns usi ev pell a-ves, serjont. Yma an karr omma hwath. Esedh, mar pleg. A allav vy profya te dhis?'

'Wel, meur ras, Mestres Fry. Henn yw pur gortes.'

Valerie Fry eth diworth an stevell, ha Matthews a viras dres an fenester. Puptra o kosel yn-mes a'n chi. Y garr y honan a sevi yn kres an buorth, yn gwel gler. Wor'tiwedh, Valerie Fry a dhehwelis, ha gorra servyour-te war voes vyghan. Hi a dhiveras dew hanafas, ha profya onan anedha dhodho. 'Sugra?' a wovynnas.

'Na vynnav, meur ras.' Bill Matthews a viras orth y euryor, hag ombrederi fatell ylli ev delatya an eur pan via res dhodho mos arta. Valerie Fry a'n gweresas.

'Wel, lever dhymm, Serjont, fatell sped an kas?' Hi a esedhas a-dal dhodho, ha minhwerthin yn teg.

Bill Matthews a dhallathas kewsel dhedhi yn kever an rannow apert a'n kas, a-dro dhe bythow a wodhya hi seulabrys. Hi o woslowyas pur dha; hi a woslowas, hi a vinhwarthas, hi a hwarthas treweythyow, ha Bill Matthews a gavas bos es kewsel orti.

A-dhesempis, ev a glewas hwiban molgh dhu dres an fenester, ryb an chi.

Dan Tregloan a ylli gul warlergh molgh dhu yn ta, ha'n son ma a styryas bos Peter Fry ow tos. Matthews a sevis yn-bann, hag omdreylya troha'n daras. Ev a glewas karr Fry ow tos y'n buorth, ha stoppya. Ev a glewas daras an karr dhe dhegea. Wosa pols pur vyghan, daras an stevell a igoras, ha Peter Fry a dheuth a-ji, pur dhu y dremmynn, ha gonn-tenna yn y dhiwleuv.

'My a leveris dhis ma na dhyffi omma arta, ha my dhe-ves, Matthews,' yn-medh ev.

'Ha my a leveris dhis my dhe wul henna mar kallen, Fry.'

'Ke yn-mes a'm chi, Matthews,' a leveris Fry. 'Po res vydh dhymm' Ev a hedhis.

'Po res vydh dhis ladha serjont an kreslu kepar dell wrussys ladha Edward Collett?' a leveris an serjont yn lent hag yn kosel.

Valerie Fry a anellas uskis, hag ena gortos dison. Peter Fry a vovyas yn-rag troha'n serjont, y fas yn kammin. 'Prag na yllydh gortos dhe-ves anedhi, Matthews?' yn-medh ev. 'Pup-prys yth esosta a-dro dhe'n chi, ha my dhe-ves. Poran kepar ha Collett. Mar nys esosta ow tos omma, Matthews, yth esos ty ow pellgowsel dhedhi. Poran kepar ha Collett. Ny vynnay vy godhav hemma, a yllydh klewes?'

Yth esa son diworth Valerie Fry, neb a asas hy hanaf dhe goedha war an leur. Fry a omdreylyas trohag hi, pols byghan, ha mires poran orti ow synsi an gonn hwath war an serjont. Matthews a dhalghennas an chons, ha'n den ow mires orth hy wreg, ha skwattya an gonn yn-nans, hag yth esa tardh ughel. Ev a

wrynyas gans an den arall, ha Dan Tregloan a boenyas a-berth y'n stevell, ow talghenna yn diwvreg Fry. Ev a worras kargharow-leuv warnodho.

Valerie Fry a dhallathas oela yn kosel. Hi a viras orth hy gour, skruth ha diskryjyans gensi. 'A, Peter,' a leveris hi yn unn hwystra, 'fatell yllsys gul neppyth a'n par na, neppyth mar euthyk?'

Peter Fry a omdreylyas trohag y wreg. 'Karadow,' yn-medh ev, 'ny wrug vy henna mes ragos - dhe'th sawya hag ev orth dha blagya. Res porres o dhymm vy gul neppyth, hag ev ow pos yn dha herwydh oll an termyn. My a'n gwrug ragos-jy'

Valerie Fry a omdreylyas trohag hy gour, hag yth esa golok a dhispresyans war hy fas. 'Na wrussys, Peter,' yn-medh hy yn kosel. 'Ny wrussys henna ragov vy. Ty a wrug henna ragos dha honan.' Ha hi a asas an stevell.

.....

Hwitherer Jenkins a igoras daras y soedhva, ha garma, 'Serjont Matthews! Deus y'm soedhva!' hag ena degea an daras arta gans nell ha tros. Bill Matthews a viras unn wolok orth Dan Tregloan gans mowa, ow kul sin gans y vys kepar ha kollell a-dreus y vryansenn. Ev a wodhya bos kedrynn ow tos.

Bill Matthews a fistenas dhe soedhva an hwitherer, ha knoukya.

'Deus!'

Ev eth a-berth y'n soedhva ha sevel a-dherag desk an hwitherer. 'Syrrr?' yn-medh ev.

Termyn hir, ny gewsis an den arall. Ena, ev a leveris, 'Serjont Matthews, res yw dhymm leverel diw dra dhis; y'n kynsa le, pypynag y'n bys a wrug dhis

mos dhe ji Fry heb leverel dhymmo vy yn kever dha vynnas?’

‘Nyns esesta omma, syrrr, ha my a grysi bos edhomm mos heb lett. Mars o henna kamm, drog yw genev, dhe wir, syrr.’

‘Martesen y hylli bos ledhys, dhen, ha Konstabel Tregloan genes.’

‘Res yw dhymm amyttya, syrrr, ny dhesevis vy y fia gonn ganso ena, mes’ Ev a wortas; dell heveli nyns esa travyth moy dhe leverel avel askus.’

‘Yth esa henna a-dreus reflow an kreslu, serjont.’

‘My a woer henna, syrr.’

‘A-dhesempis, an hwitherer a vinvharthas. ‘Res porres o dhymmo vy leverel henna dhis, Bill,’ a leveris ev. ‘Tro arall, lavar dhymm kyns ty dhe wul neppyth a’n par na. Mes wel, meur ras dhis, despit dhe henna. Ty ha Dan Tregloan a wrug ober pur dha, yn hwir.’

Tan y’n Bal
gans Mary Sutcliffe

Treylys hag amendys dhiworth ‘Hazards and Heroes in Cornish Mines’ pennskrifur Allen Buckley, dyllys gans Tor Mark

Yth esa pup-prys peryll a dan yn balyow. Ny ylli an moen dewi, mes yth esa moy a brenn y’n furv a jistys ow skoedhya an to, ha plenkys ow kwitha stag kalsow prenn gwast. Y’n vlydhen 1890 yn Dolkoth yth esa tanses kowrek, enowys pan dewlis nebonan fin kantol ow koleski yn mysk an atal.

Nosweyth, ha’n dus owth oberi aga hor, i a veu herdhys dhiworth aga le dre gommolenn vras a vog. Ny yllens i

diank y’n shafta chyf ha res o dhedha mos a-hys an gowfordh nowydh le mayth esa moy a ayrellans.

Ternos myttin ny lehasa myns a vog ow trehedhes an arenep ha nyns o possybyl oberi yn kres an bal. Kyn nag esa peryll may lesa an tan dhe rannow chyf an lavuryansow, byttegyns yth esa danjer rag an jynn-den. Ytho, dew dhen-bal, Trevarthen ha Weekes, a dhiyskynnas dhe dhegea ayrellans ena rag lettya tan rag enowi yn le na. Mes Trevarthen a glamderas awos an mog. Weekes a assayas y dhoen dhe’n arenep mes ny allas ev gul yndella. Ev a glamderas ynwedh ha’n dhew a goedhas dhe’n leur. Dew dhen arall, Sowden ha Wake, a skapyas an tan.

Tus war an arenep a iselhas an kowell, ha pan veu halyas yn-bann, yth esa ynno diw gryspows, sinell rag diskwedhes bos dew dhen yn fyw hwath. Dew dhen arall a gerdhas war-tu ha’n jynn-den rag hwilas Sowden ha Wake, mes i ynwedh a dhallathas bos fethys gans mog. I a skoedhyas an eyl y gila ha pedrevanas dhe-dre war-tu ha’n shafta ha diskudha, gans lowena dres eghenn, Sowden ha Wake dhe dhos seulabrys ena dhiworth nivel arall. An peswar den ma oll a veu drehevys dhe’n arenep, mes Trevarthen ha Weekes o gyllys hwath.

An kowell a veu iselhes ha drehevys arta hag arta, an dus ow kortos yn glaw ha hager-awel rag an dus o gyllys. Mes nyns esa sin anedha dres termyn hir. Wostiwedh den-bal, Eva y hanow, a brofyas aga bos yn ranndir 80. Ev a wre mos a-vodh yn-nans y’n kowell mars esa nebonan a wre mos ganso. John Rule a leveris y vos bolonjedhek. I a veu

iselhes y'n shafta. An dismyk profys gans Eva o ewn. I a gavas Trevarthen ha Weekes, klanderys hwath, ow korwedha war aga bejeth, ow talghenna hwath an eyl y gila. Boghes den ny dybis aga bos hwath yn fyw, mes wosa termyn an dhew a dhaskavas omwodhvos ha treusvywa aga ferthyans euthyk.

**Marghogeth gans an
Spirysson
treyls gans hn Prowse**

Treyls hag amendys dhyworth *The Ride With The Fairies*, gans Lady Jane Wilde, dyllys yn *Ancient Legends, Mystic Charms, and Superstitions of Ireland*, 1887.

Y'n termyn eus passyes, yth esa den jentyl, Mester Kirwan y hanow, ow marghogeth ryb bre an spyrysson – le mayth omguntel spyrysson an howlsedhes rag omgussulya war-barth, yn-dann skoos a Finvarra, aga myghtern – pan omdhiskwedhas distowgh marghek koynt, du ha tanek y vargh.

Mes, drefen an estren dh'y dhynerghi yn maner rasek ha fin, Mester Kirwan a worthebis yn kortes, hag i a varghogas war yew war-barth, an eyl ryb y gila, yn-dann geskewsel yn hweg. Dell heveli, yth aswonni an estren pubonan ha puptra, kyn na ylli Mester Kirwan perthi kov a'y weles kyns.

‘Wel,’ yn-medh an marghek du, ‘My a wor y fydh’ta dhe’n resegow mergh a-vorow. Ytho, gas vy dhe’th kussulya: mar mynn’ta bos sur ty dhe waynya, gas vy dhe dhanvon dhis ow gwas rag marghogeth dha vargh. Ny fyllis ev bythkweh yn resek hwath.’

Gans henna, dhe stumm an fordh an estren eth mes a wel. Yn hwir, ev o Finvarra y honan. Hegar o orth kordh Kirwan, drefen bos oll a'n wer hel hag oll a'n benenes semli.

Ternos vyttin, gwas Mester Kirwan a dherivas dhodho bos marghek yowynk orth y wortos. Dell dybi Mester Kirwan, yth o an yonker an koyntta bocka byghan re welsa ev yn y vewnans oll. Mes ev a omglewas bos res dhodho gasa an marghek yowynk dhe varghogeth y resvargh. Pols a-wosa, galsa an yonker kepar ha lughesen.

Wosa hemma, ny ylli Mester Kirwan perthi kov a dravyth – dell heveli, yth esa ev owth hunrosa -- bys pan veu delivrys dh'y dhiwla an hanaf arghansek rag gwaynyer an resek. Keslowena a dheuth a bub tu . Pubonan a wovynas orto ple kavsya y varghek marthys, neb re gawssa dhe'n margh neyja kepar ha spyrys an gwyns y honan. Mes, erbynn lemmyn, an varghek re voydsya. Byttegyns, yth esa an estren ha'y vargh du ena, hag ev a vovyas Mester Kirwan may hwrello ev kinyewel ganso.

Ytho, an dhew a varghogas yn-rag war-barth, yn-dann geskewsel yn hweg, dell wrussons i kyns, bys pan dheuthons dhe vanerji brav ha teg. Yth esa bush bras a servysi splann ow kortos dehweyans an arlodh ha'y wester.

Pan entersons an hel-dhybri, golowys yn splann o. Yth esa garlontow a vleujyow ow pletha a-dro dhe golovennow gwyrsek, hanafow owrek afyns gans teginnow, ha lestri arghansek.

Dell heveli, yth o an ost den a'n bys ma pur. Hag ilow medhel, gwrys gans

ilewydhyon mes a wel, ow seni, an keskows a frosa yn rydh. Ny ylli Mester Kirwan sevel orth an dekter an stevel na'n gwin rudh splann a dhiveris y ost ragdho y'n hanafow gemweythek.

Ena, pan veu gorfennys an wledh, bush bras a dus jentyl a entras ha donsya dhe ilow hweg ha medhel. I a wayas yn kylgh yn-kerghyn an gwester, owth assaya y denna a-berth y'n dons. Mes pan viras ev orta, dell heveli yth ens i oll an dus varow re aswonsa kyns. Yth esa ena y vroder y honan, re beu beudhys yn lynn warlena; ha den re beu ledhys gans kodh hag ev ow helghya; ha tus erel mayth o aga enebow aswonys yn ta ganso. Hag yth ens i oll mar dhisliw avel Ankow. Mes aga lagasow a leski kepar ha kolenow byw.

Hag ev ow mires hag owth omwovyn, y teuth arlodhes teg nes dhodho, ow kwiska delk a berlys. Hi a dhalghennas y gonna bregg gans hy leuv vyghan, hag assaya y denna a-berth y'n kylgh.

'Dons genev,' hi a hwystras, 'dons genev arta. Mir orthiv, drefen ty dhe'm kara kyns.'

Mes, pan viras ev orti yth aswonis hy bos marow, ha dalghen hy leuv o kepar ha kylgh a dan a-dro dh'y gonna bregg. Ev a gildennas rag own, drefen ev dhe weles hy bos mowes teg re garsa ev pan o ev yonker. Ev re ros dhedhi delk a berlys, mes hi re verwis kyns hi dhe dhos ha bos benyn bries.

Ena y golon a sedhas rag own hag euth, hag ev a grias dh'y ost: 'Kemmer vy dhyworth an tyller ma! My a aswon an dhonsyoryon; marow yns i oll. Prag re wruss'ta aga dri dhyworth aga bedh?'

Mes ny wrug an ost marnas hwerthin, ha leverel, 'Y kodh dhis eva moy gwin, rag gwitha dha golonekter.' Hag ev a dhiveras ragdho gwedrennas a win o ruttha es rubiow.

Pan y'n evas Mester Kirwan, y tislwas oll a'n displetyans rych, ha'n ilow ha'n routh, hag ev a godhas yn kosk down. Pan dhifunas, yth esa ev tre yn y weli y honan. Y was a dherivas dhodho fatel re'n dros marghek koynt dh'y dharas, dhe hanter-nos. An estren re erghis dhedha gorra aga mester yn y weli, ha na wrellens i y dhifuna kyns hanter-dydh ternos.

Pan dhifunas Mester Kirwan, ny ylli ev perthi kov a dra vyth. Mes yth esa merk a leuv venyn a-dro dh'y gonna bregg, hag o leskys y'n kig, dell heveli. An merk ma a worta ganso bys dh'y vernans.

Treweythyow, nosweyth, y teuth dhodho gwelesigeth a'n voves yowynk gans hy delk a berlys. Mes ny vetyas ev orth an marghek du nevra namoy. Ow tochya an hanaf arghansek, Mester Kirwan a'n tewlis y'n lynn, drefen ev dhe wogrysi y tothya dhodho dre bystri dyowlek. Ytho, an hanaf a sedhis yndann an tonnow ha ny veu gwelys namoy.

Servis Eglos dydhyas avisys

Nyns yw tewlys synsi servis der an hav ma.

Byttegyns, y fydh tri servis mis-Gwynngala hag a vydh avisys yn An Gannas mis-Est ha mis-Gwynngala.

Kesva an Taves Kernewek

Solempnita a vydh synsys arta rag ri testskrifow dhe'n dus yw sewen yn apposyansow an Gesva 2017. Synsys vydh dhe Lys Kernow, Truru, an 16ves a vis-Gwynngala, ow talleth dhe 14.30.

Ha Dydh rag Dyskadoryon, restrys gans an Gesva, yw tewlys rag an 14ves a vis Hedra.

Tewlys ynwedh yw pareusi restrennow son an Bibel, ow talleth martesen gans Aweyl Sen Yowann. An Bibel yw treyls yn tien lemmyn kynth eus res hwath a jekkya nebes a'n lyvrow. Y fydh nowodhow ow tos a-dro dhe appow an Bibel.

Kernewek Dre Lyther re beu dashenwys Kernewek Dre Linenn ha'n steusow kynsa ha nessa gradh nowydh yw parys.

Tewlys yw daswul ha nowydhhe gwiasva an Gesva. Tybyansow rag an pyth a dal bos y'n wiasva a vydh degemmers fest yn ta.

Yma kessedhek Yeth ha Gerva an Gesva ow hwithra geryow nowydh hwath hag i a vydh dyllys tamm ha tamm ha gorrys y'n Gerlyver nowydh.

Pella derivadow diworth Maureen Pierce, Skrifennyades an Gesva.

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unneweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

H	N	D
R	N	E
O	Y	T

Gorthyp mis-Metheven 2017:

wostiwedh

argemmynn: Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans **Matthi Clarke** ha dell leveriyth yw an gwella ilow ha kows y'gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradyo.com

An Nowodhow

Nowodhow berr yn Kernewek yw dyllys gans Radyo Kernow dhe 5 eur dy'Sul. Geryow an dowlenn a yll bos redys diworth gwiasva Kowethas an Yeth Kernewek:

www.cornish-language.org

**Ny sevis Mebyon Kernow y'n
Etholans Westminster hevlina
mes aga feswar esel Konsel
Kernow a veu dasetholys: (a-
gledh) Andrew Long, Matt Luke,
Loveday Jenkin ha Dick Cole.**

An Gannas 2017

Diworth Wella Brown:

**‘Kummys a bysav a
dhevnydhya koloven An
Gannas rag mayth aswonniv
gras dhe oll an re a’s tevo an
kuvder dhe dhannvon
gorhemmynnadow dhymm ha
my devedhys dhe’n kansves
bloedh a’m oes (8-6-2017) –
gras e dhe Dhuw**

**‘Yndella dhe’n re re beu
genev a-barth an yeth
dhiworth an dhallethva,
keffrys dhe’n re devedhys a-
nowydh dhe’n ober ma, y
lavarav “Dursoenno dhywgh
hwi oll yn kettep huni”**

An Gannas 2017

**An Gannas yw dyllys pub mis
gans Kowethas an Yeth
Kernewek. An Skrifennyas yw
Tim Hambly, 12 Stret an Duk,
Lannstevan Wartha, Kernow,
PL15 8HD ☎ 01566 773716:**

skrifennyas@btinternet.com

**Pennskriker An Gannas yw
Graham Sandercock hag yw
lowen degemmeres erthyglow ha
skeusennow dhe vos dyllys:**

grahamsandercock@blueyonder.co.uk